

**UCHWAŁA NR XVI/77/2011
RADY GMINY KURYŁÓWKA**

z dnia 29 grudnia 2011 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych Uzależnień w Gminie Kuryłówka na rok 2012

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. - Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. - Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.) Rada Gminy Kuryłówka uchwala, co następuje:

§ 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych Uzależnień w Gminie Kuryłówka na rok 2012 zwany dalej programem profilaktyki, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kuryłówka, nadzór nad jej realizacją zleca się Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XVI/77/2011

Rady Gminy Kuryłówka

z dnia 29 grudnia 2011 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i innych Uzależnień
w Gminie Kuryłówka
na rok 2012**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinna pełnić kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym. W naszej gminie kompetencje Komisji poszerzono o działania przeciwko innym uzależnieniom.

Gminna komisja jest powoływana w gminie na podst. art. 4 ust.3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta gminy. W jej skład wchodzi osoby posiadające wiedzę w dziedzinie spraw związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, ponadto każdy członek komisji niezależnie od wykonywanego zawodu i posiadanych kwalifikacji, ma ustawowy obowiązek szkolenia się w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w szczególności należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, (na podstawie upoważnienia Wójta Gminy).

Nadużywanie alkoholu jak i inne uzależnienia związane są nieodłącznie generowaniem szeregu wymiernych i niewymiernych kosztów społecznych, na które składają się w kosztach wymiernych: opieka zdrowotna, leczenie odwykowe, prewencja, szkody spowodowane działaniami przestępczymi, w tym koszty funkcjonowania policji, sądownictwa, i więziennictwa, szkody wynikające z wypadków drogowych, nieobecność uzależnionych w pracy, obniżona wydajność, czy też brak zainteresowania pracą. Koszty niewymierne to z kolei: dezorganizacja życia społecznego, demoralizacja otoczenia, ból, cierpienie bliskich, utrata życia osoby uzależnionej, czy też tragiczne wydarzenia w środowisku najbliższym osób uzależnionych. Na tej podstawie można stwierdzić, że koszty jakie generują problemy związane z uzależnieniami, ponosi całe społeczeństwo- sięgają one bowiem do kieszeni każdego obywatela.

Wszystkie te kategorie problemów występują także w naszym lokalnym środowisku stąd konieczność podjęcia wszelkich możliwych działań mających na celu ich ograniczenie. Dlatego też, kierując się ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Innych Uzależnień.

1. Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych w Gminie Kuryłówka

W celu zdiagnozowania problemów społecznych, w tym problemów uzależnień na terenie Gminy Kuryłówka sięgnęliśmy do wciąż aktualnych, ostatnich badań ankietowych ph. „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych” przeprowadzonych na terenie Gminy w ramach Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Ankiety skierowano do uczniów klas V szkół podstawowych i klas II gimnazjów. Służyła ona do określenia stosunku młodzieży do zachowań ryzykownych i poznaniu ich opinii na temat środków uzależniających oraz przemocy. (Wyniki ankiety prezentujemy poniżej).

Badanie ankietowe ph. „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych”

Wypowiedzi uczniów dotyczyły:

- poziomu świadomości spożywania alkoholu w środowisku rówieśniczym,
- własnych zachowań i sytuacji związanych ze spożywaniem alkoholu i paleniem papierosów,
- poglądów dzieci na temat używek i przemocy.

Uzyskane odpowiedzi pozwoliły określić poziom wiedzy uczniów o występujących w ich środowisku zagrożeniach związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i przemocy. Pokazały też opinie uczniów na temat tychże zagrożeń. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych uczniów można było również określić poziom czynników ryzyka w gminie oraz postawy rodziców wobec tych czynników.

Dzięki ankietom uzyskano informacje o najczęściej stosowanych przez uczniów używkach. Stwierdzono, że młodzież sięga po nie z braku pomysłów na zabicie nudy i jako ucieczkę od problemów. Dzieci nie mają też odpowiedniej wiedzy, która chroniłaby je przed stosowaniem niebezpiecznych środków odurzających i uzależniających. Inspiracją do sięgania po używki jest ponadto środowisko rówieśnicze, bo solidarność z kolegami i koleżankami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach ryzykownych. Niekiedy problem pogłębiają dorośli pozwalający dzieciom pić alkohol lub palić papierosy. Są to zarówno rodzice, jak i wychowawcy w szkole, którzy prawdopodobnie nie reagują na te zjawiska, bądź nie chcą widzieć tych problemów. Dzieci wypowiadają się na przykład, że piją na dyskotekach. Postawy dorosłych mogą prowadzić do przekonań dzieci i młodzieży, że picie jest jedną z form spędzania wolnego czasu lub sposobem na kłopoty. Zdarza się, że młodzi ludzie swoim zachowaniem sondują dorosłych i jeśli nie spotkają się ze zdecydowaną negatywną reakcją na korzystanie ze środków uzależniających, przyjmują to, jako pozwolenie, a nawet normę. Badania wykazały, że wśród młodzieży niedojrzałej do odpowiedzialnych decyzji są również osoby, które potrafią preferować zdrowy model życia, nie boją się odmówić w sytuacji kontaktu z osobami pijącymi czy palącymi, a także stanąć w obronie słusznych norm i wartości. Wiedzą już wystarczająco dużo, by bronić się przed uzależnieniami i nie wchodzić w sferę zagrożeń. Na tej młodzieży można się opierać, realizując odpowiednio przygotowane programy i kampanie.

Ankieta pozwoliła na dokonanie diagnozy wśród uczniów i sformułowanie wniosków, co do środków zaradczych i konstruowania programów przeciwdziałania uzależnieniom. Dzięki wypowiedziom uczniów można było ukierunkować podejmowane zadania oraz poszerzyć grupy odbiorców o rodziców i środowiska lokalne. Wypowiedzi wykazały również konieczność i zasadność podejmowania różnorodnych, długofalowych zadań uczących dzieci i młodzież zdrowych form spędzania wolnego czasu i planowania swojej przyszłości na podstawie czynników chroniących i istniejącego w społeczeństwie systemu wartości i norm.

Od paru lat dostrzega się kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym dzieci oraz młodzieży. Dom rodzinny nie zawsze wystarczająco wspiera ich emocjonalnie, co powoduje, że osamotnieni młodzi ludzie szukają wsparcia wśród często destruktywnych grup rówieśniczych. Pogłębiający się kryzys wartości lub nawet brak odpowiedniej ich hierarchii powoduje ucieczkę w antywartości, szukanie substytutów powodujących chwilowe zadowolenie i ucieczkę od problemów. Do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu, brak zainteresowań i hobby. Powoduje to nudę i potrzebę szybkiego wyrwania się z niej. Pojawiają się w związku z tym zachowania na granicy patologii, zagrażające zdrowemu stylowi życia i prowadzące do groźnych uzależnień. Badania pokazują rosnącą liczbę nieletnich sięgających po alkohol.

Rocznie w całym kraju policja notuje 20 tys. nowych przypadków demoralizacji wśród dzieci i młodzieży. Pojawia się więcej przestępstw dokonywanych przez osoby poniżej 13 roku życia i nierzadko pod wpływem narkotyków lub alkoholu. Aby temu zapobiec, konieczne jest wprowadzanie programów uczących dzieci i młodzież zdrowego stylu życia, umiejętności realizowania swoich potrzeb w sposób dojrzały, nienaruszający godności i bezpieczeństwa innych. Mogą temu służyć programy pomagające młodzieży budować spójną hierarchię wartości, właściwe poczucie własnej wartości i akceptację siebie. Programy te podpowiadają też, jak mądrze spędzać czas, by nie naruszać norm społecznych i zapewnić sobie sukces w życiu. Chcąc stymulować rozwój społeczny i moralny, należy młodzieży stawiać zadania ukierunkowane na wzmacnianie pozytywnych zachowań, wspierać ją w tym, co dobre, wydobywać z niej to, co najpiękniejsze i najcenniejsze, przygotować do umiejętności i dobrych wyborów w życiu.

W przeprowadzonym badaniu wypowiedzi uczniów pogrupowano według następujących zagadnień:

- poziom świadomości dotyczący spożywania alkoholu w środowisku rówieśniczym,

- własne zachowania i sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających,
- poglądy dzieci na temat używek i przemocy.

Poziom świadomości dotyczący spożywania alkoholu w środowisku rówieśniczym:

zdecydowana większość ankietowanych ma świadomość, że osoby z ich grupy wiekowej, w przeważającej większości, nie piją alkoholu. Co czwarty ankietowany wypowiada się, że w jego grupie rówieśniczej znajdują się osoby sięgające po alkohol. Najczęściej dzieci w tym wieku kierują się socjonomią moralną czyli zasadami, które pozwolą im czuć się akceptowanym i podziwianym w grupie rówieśników. Jeśli sądzą, że większość dzieci pije alkohol to również dadzą sobie do tego prawo, by nie odstawać od innych.

Najczęściej wymienianymi sytuacjami, w których dzieci piją alkohol są namowy przez starszych kolegów i udział w imprezach rodzinnych. Poważny niepokój budzą postawy rodziców. Przyzwolenie rodziców na picie przez dzieci prowadzi do zatarcia granic między dobrem a złem. Powoduje również tworzenie się u dzieci wzorców przyzwolenia wewnętrznego na podejmowanie zachowań ryzykownych. Konsekwencją tego jest danie sobie prawa do picia w domu, bez wiedzy rodziców.

Takie sytuacje sygnalizowało co 5 dziecko wypowiadające się, że ich rówieśnicy piją alkohol. Badanie wskazało również niepokojące są wypowiedzi dzieci, że część pijących rówieśników spożywa alkohol na dyskotecę w szkole. Należałoby zastanowić się nad lepszą organizacją zabaw – nie pozostawiać dzieci samych w sali, bez opracowanego programu imprezy. Dzieci należy nauczyć właściwego sposobu bawienia się.

Co piąty uczeń w wieku od 11 lat uzyskuje pozwolenie rodziców na okazjonalne picie alkoholu. Najczęściej jest to piwo, następnie wino i drinki. Najrzadziej rodzice zgadzają się na picie wódki. Jednak już sam fakt pozwolenia na wypicie wódki świadczy o pewnej patologii w rodzinie. Jeśli co 25. dziecko z badanych ankietą ma pozwolenie dorosłych na picie wódki, to istnieje realne zagrożenie dla innych dzieci, że zostaną do tego namówione przez swoich rówieśników i ich granice na nie wchodzenie w ryzykowne zachowania ulegną niebezpiecznemu przesunięciu.

Z badań wynika, że rodzice częściej pozwalają chłopcom na spożywanie alkoholu niż dziewczętom.

Niezależnie od motywacji rodziców, pozwalanie dziecku na picie alkoholu jest niedozwolone. Wyniki badań świadczą o konieczności podjęcia pracy profilaktycznej nie tylko w środowisku rówieśniczym uczniów, ale także w środowisku rodzinnym. Nie wystarczy więc realizacja programów wychowawczych i profilaktyki szkolnej, ale zachodzi konieczność wsparcia szeroko pojętego środowiska wychowawczego dzieci. Rodzicom należy uświadomić, że dziecko powinno mieć jasne, czytelne i niezaburzone przez namowy i przyzwolenia dorosłych, reguły postępowania.

Własne doświadczenia i sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających.

Spośród wszystkich badanych uczniów bezpośredni kontakt z alkoholem miało aż co trzecie dziecko. Wskazuje to na bardzo znaczne obniżenie statystycznego progu dopuszczalności i zrównanie doświadczeń dzieci z doświadczeniami gimnazjalistów.

Utrzymuje się tendencja różnic ze względu na płeć. Więcej chłopców (co trzeci) niż dziewcząt (co czwarta) piło alkohol. Dzieci w większości pozytywnie oceniają swoje rodziny, jeśli chodzi o nadużywanie alkoholu. Zarówno chłopcy jak i dziewczęta wypowiadają się w zdecydowanej większości, że w ich rodzinach nie ma osób, które nadużywają alkoholu.

Obserwuje się różnice w poziomie dojrzałości społecznej i moralnej między dziewczętami i chłopcami. Z wypowiedzi uczniów wynika, że atrakcyjny prezent skłoniłby mniej dziewcząt niż chłopców do uległości na namowy wypicia alkoholu. Przyjęcie prezentu i zgoda w zamian na zachowania niezgodne z normami społecznymi nie powinno dziwić, gdyż dzieci kierują się w swoich wyborach przyjemnościami i jest to uzasadnione etapem rozwoju moralnego. Niemniej należy zadbać, aby ten rozwój przebiegał prawidłowo i zmierzał w kierunku uwewnętrznienia ogólnie akceptowanych norm i zasad postępowania.

Można by pomóc dzieciom w szybszym dojrzeniu moralnym i społecznym poprzez wprowadzanie zajęć w szkole i poza nią, dotyczących asertywności, nabywania umiejętności oceny szkodliwości sytuacji i zachowań. Te zajęcia można realizować poprzez gminne programy i lekcje wychowawcze, oparte na zadaniach profilaktyki pierwszorzędowej.

Doświadczenia dzieci z paleniem papierosów nie są duże. Spośród tej grupy (niecałe 2,5 proc. ankietowanych) trzech uczniów na tysiąc w skali kraju, pali codziennie, a okazjonalnie ok. 5 proc. Wyniki badań wskazują, że chłopcy trzykrotnie częściej palą papierosy niż dziewczynki w tej grupie wiekowej.

W paleniu okazjonalnym dziewczynki nie odbiegają statystyką od chłopców. Można przypuszczać, że akcje antynikotynowe mają korzystny wpływ na świadomość dzieci o szkodliwości palenia. Zasadnym więc jest kontynuowanie programów profilaktycznych, gdyż badania wskazują na ich celowość i efektywność w docieraniu nie tylko do dorosłych, ale również dzieci.

Poglądy dzieci na temat używek i przemocy

Piwo jest alkoholem najłatwiej dostępnym również dla dzieci. Ok. 25 % ankietowanych uważa, że nie można uzależnić się od alkoholu pijąc piwo, czyli co czwarty uczeń ma błędną ocenę jego szkodliwości. Nie ma istotnych różnic w poglądach dziewczynek i chłopców. W związku z istniejącym brakiem wiedzy w dużej populacji dzieci szkół podstawowych, należałoby rozszerzyć akcje propagandową, dotyczącą spożywania piwa. Mniej niż połowa ankietowanych dzieci uważa, że poprzez picie na imprezach ludzie dorośli mogą wpaść w nałóg. Dziewczeta mają większą świadomość możliwości uzależnienia się od alkoholu niż chłopcy. Można przypuszczać, że wśród chłopców występuje większe przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez dorosłych na imprezach. Prawie dwa razy więcej chłopców uważa, że w sytuacjach zabawy picie alkoholu przez dorosłych jest czymś normalnym. Chłopcy również w większej liczbie niż dziewczynki uważają, że sprawa picia alkoholu jest wyłącznie sprawą dorosłych i nie ustosunkowują się negatywnie do ich zachowań. Mimo, że dziewczynki w większości uważają, iż picie na imprezach jest niebezpieczne, to jednak ok.1/3 dopuszcza picie alkoholu przez dorosłych w niektórych sytuacjach. Badanie wykazało, że świadomość dzieci, dotycząca możliwości uzależnienia się od alkoholu przez spożywanie go w młodym wieku, jest dość duża. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów zdaje sobie sprawę, że można wpaść w nałóg pijąc alkohol w wieku 11 -12 lat. Oznacza to, że dzieci nie ulegają tak łatwo pokusom i mniej niż ich starsi rówieśnicy, sięgają po alkohol. Nie ma większych różnic w poglądach na ten temat między dziewczynkami, a chłopcami. W tym wieku poziom przyswajania wiedzy i przyjmowania uzasadnień dla różnych zjawisk (tu: picie alkoholu) jest podobny dla obu płci.

Prawie wszystkie ankietowane dzieci zdają sobie sprawę z tego, że można dobrze bawić się bez używania alkoholu. Widoczne są różnice poglądów w zależności od płci. Jednak procentowo aż dwa razy więcej chłopców niż dziewcząt uważa, że impreza bez alkoholu jest nudna. Dzieci są jak gąbki, które wchłaniają nie tylko wiedzę, ale również postawy osób dorosłych. Modelują swoje zachowania wzorując się na osobach ważnych w ich życiu. Dlatego też wskazane byłoby uwrażliwienie rodziców oraz innych osób dorosłych z otoczenia dziecka, na zagadnienia związane z promocją zdrowego stylu życia. Konieczne jest też nieustanne przypominanie i podkreślanie szkodliwości alkoholu dla młodego organizmu.

Badania ankietowe wskazują na brak wewnętrznych mechanizmów broniących dzieci przed zachowaniami ryzykownymi. W przypadku symulacji częstowania alkoholem przez kolegę na imprezie rówieśniczej, zdecydowane różnice w domniemanych reakcjach występują między dziewczętami i chłopcami. Stanowczą odmowę wypicia alkoholu deklaruje 4/5 uczniów. Mimo tych wysokich wyników należy brać pod uwagę, że 1/5 dzieci jednak wypiłaby alkohol proponowany na imprezie przez kolegę, uzasadniając swoją decyzję stwierdzeniem, że na imprezie piłoby alkohol „bo o to przecież chodzi”. Nie można więc rezygnować z prowadzenia akcji pokazujących dzieciom możliwości dobrej zabawy bez używek oraz uczących podejmowania dobrych dla zdrowia i życia decyzji.

Niepokojące są **wyniki badań dotyczące poziomu świadomości dzieci o szkodliwości palenia marihuany.** Co siódmy ankietowany uczeń jest przekonany, że paląc marihuanę nie można uzależnić się od narkotyków. Uważa tak prawie co siódmy z ankietowanych chłopców i co dziesiąta z dziewcząt. Istnieje niebezpieczeństwo ulegania namowom na spróbowanie marihuany, a być może niektóre dzieci już mają doświadczenia z tym związane. Na terenie gminy Kuryłówka, to jednak marginalne zjawisko – tak wykazują wyniki badań.

Pytania ankietowe dotyczyły również przemocy. Dzieci wyrażały swoje poglądy na temat używania przemocy w różnych sytuacjach społecznych. Około 1/3 ankietowanych chłopców i ok. 1/5 ankietowanych dziewcząt daje sobie prawo do zastosowania przemocy w ważnych sytuacjach. Uzasadnieniem użycia przemocy zarówno dla chłopców jak i dla dziewcząt jest obrażenie rodziny lub kolegów. Poczucie krzywdy moralnej lub fizycznej („ktoś się ze mnie naśmiewa lub celowo mnie potrąca”) jest również wystarczającym motywem do użycia przemocy. Dzieci w tym wieku są bardzo wrażliwe na krzywdę dotyczącą ich najbliższych oraz mają rozwijającą potrzebę stawiania w obronie osób uznanych za słabsze. Nie posiadają umiejętności rozwiązywania

konfliktów w sposób ugodowy, zwłaszcza w grupie rówieśniczej. Występuje więc w środowisku dzieci realne zagrożenie agresją i przemocą jeśli narażone jest dobro rodziny, przyjaciół, a przede wszystkim ich własne.

Zdecydowana mniejszość dzieci daje sobie prawo do przemocy, aby zademonstrować swoją siłę.

W obliczu tego problemu wskazane jest wspieranie programów profilaktycznych przeciwdziałających agresji i przemocy szczególnie w środowiskach uczniowskich. Takim programem wspieranym przez GKRPA realizowanym na terenie szkół Gminy Kuryłówka jest m.in. program „Szkoła bez przemocy”.

W ostatnim czasie wiele osób zajmujących się profilaktyką, głównie w samorządach, podniosła jakże istotny temat dotyczący wzrostu liczby przypadków spożycia alkoholu przez młodzież w miesiącach wakacyjnych i w czasie wolnym od zajęć szkolnych oraz konieczności skoncentrowania szczególnej uwagi na organizowaniu działań służących ograniczeniu tego niepokojącego zjawiska. W odpowiedzi na zauważony problem przeprowadzono badania sondażowe „**Wakacyjne działania profilaktyczne – ocena zasięgu i skuteczności**”, które zdiagnozowały poziom świadomości problemu w środowiskach lokalnych. Innymi słowy szukano odpowiedzi na pytanie czy wszędzie ten temat jest zauważany.

Ankieta przeznaczona była dla przedstawicieli miejskich i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Badanie zorganizowali Twórcy Kampanii ZTU. W ciągu 10 dni w badaniu sondażowym wzięli udział przedstawiciele komisji RPA ze 184 samorządów. Co stanowi 7% wszystkich gmin w Polsce.

Intencją badania było poznanie odpowiedzi na pytanie jak oceniają tę kwestię osoby zajmujące się profilaktyką w samorządach. Jakie metody stosują, by odwrócić te tendencje, a jeśli zauważają problem na swoim terenie, do kogo kierują swoje działania edukacyjne. Tego typu dane mogą być wskazówką do przedsięwzięć prewencyjnych na kolejne lata. **Wyniki badań pozwalają na wysunięcie wniosku, że w większości gmin istnieje świadomość zwiększenia spożycia alkoholu przez młodzież w miesiącach wakacyjnych.** Niesie to za sobą konsekwencje w postaci kolizji z prawem, bójek, zatruć alkoholem i konieczności hospitalizacji. W niewielu odpowiedziach pojawiło się stwierdzenie, że na terenie gminy nie ma tego problemu. Należy się zastanowić, czy jest to wyjątkowość gmin (skoro niemal w całej Polsce zauważa się ten problem), czy może wskazane byłoby zrobienie badań sprawdzających faktyczny stan spożycia alkoholu przez młodzież w okresie wakacji i czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Na pewno korzystne jest podejmowanie przez gminy działań profilaktycznych, szczególnie podczas wakacji. Najczęściej są to półkolonie profilaktyczne i obozy socjoterapeutyczne, zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży pozostającym w miejscu zamieszkania oraz imprezy sportowe, festyny itp. Działania takie zawsze wpływają pozytywnie na rozwijanie zainteresowań u młodych osób i mogą być alternatywą dla zachowań ryzykownych, które najczęściej pojawiają się w sytuacji nudy. Osoby wypowiadające się w badaniu przyznają, że działania te są skuteczne, a nawet niekiedy rezultaty są lepsze niż się spodziewano. Niektóre gminy nie robiły do tej pory badań tego typu, nie posiadają danych dotyczących zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w okresie wakacji, w Gminie Kuryłówka także nie posiadamy takich opracowań, w związku z tym należy podjąć działania w celu rozpoznania tego istotnego problemu.

Planując jakiegokolwiek działania profilaktyczne powinniśmy mieć na uwadze fakt, że Profilaktyka ma wspierać rozwój dzieci i młodzieży oraz umożliwić im wartościowe spędzanie wolnego czasu, nie może jednak całkowicie wyeliminować spożywania alkoholu na terenie gminy, gdyż mają na to wpływ jeszcze inne uwarunkowania.

Imprezy sportoworekreacyjne, muzyczne oraz konkursy i zajęcia plastyczne cieszą się wśród młodzieży największym zainteresowaniem, co wskazuje na zasadność prowadzenia takich kampanii wakacyjnych.

Profilaktyka

Na terenie gminy Kuryłówka realizowane są liczne programy profilaktyczne opracowane i wdrażane przez GKRPA, nauczycieli, pedagogów, księży i wychowawców świetlicowych. Działają oni na terenie szkół i w środowisku lokalnym organizując różnorodne formy pracy z dziećmi i młodzieżą.

Inne formy pomocy, działań profilaktycznych i doradczych realizowane są w oparciu o Punkt Konsultacyjny, w którym dyżury pełnią członkowie GKRPA (dyżury odbywają się raz w miesiącu zgodnie z harmonogramem podanym mieszkańcom do wiadomości w mediach lokalnych i na tablicach ogłoszeń). Punkt Konsultacyjny jest miejscem pierwszego kontaktu dla osób zgłaszających zaistnienie sytuacji kryzysowych związanych z problemem alkoholowym. Prowadzi także poradnictwo, rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, interwencje na rzecz osób dotkniętych przemocą domową. W tym zakresie podtrzymuje współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji i Sądem Rodzinnym.

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Innych Uzależnień w Gminie Kuryłówka w 2012 roku.

Główne cele Gminnego Programu to:

I. Przeciwdziałanie powstawaniu problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych w gminie Kuryłówka

II. Ograniczenie liczby osób nadużywających alkoholu -motywowanie do leczenia odwykowego coraz większej liczby osób uzależnionych.

III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów uzależnień.

Cele szczegółowe i zadania przewidziane do realizacji w 2012 roku.

Do osiągnięcia celu głównego przewiduje się realizację zadań i celów szczegółowych, wyznaczonych przez art. 4¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz prowadzenie działań wynikających z potrzeb i możliwości ujawnionych w analizie problemów lokalnych.

Zadanie I: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

Cele:

- ułatwianie osobom uzależnionym od alkoholu udziału w programach terapeutycznych,
- organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- wspieranie różnorodnych form działalności na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych,

Odbiorcy:

- osoby uzależnione i ich rodziny
- placówki terapeutyczne
- organizatorzy doradztwa i działań wspierających.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

liczba osób leczonych w placówkach leczenia odwykowego, uczestniczących w zajęciach grupy wsparcia, korzystających z poradnictwa w punktach konsultacyjno - informacyjnych, biorących udział w szkoleniach związanych z leczeniem odwykowym i motywowaniem do leczenia.

Działania:

1. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób zajmujących się problemami uzależnień .
2. Dofinansowanie działalności Izby Wyrzęźwień w Rzeszowie dot. przyjęcia osób z terenu gminy Kuryłówka, które po opuszczeniu izby nie uiszczą opłaty za pobyt.
3. Współpracę z Poradnią Leczenia Uzależnień w Leżajsku (organizowanie pierwszego spotkania pacjent – terapeuta, finansowanie kosztów dojazdu pacjentów na terapię do poradni).
4. Dofinansowanie zajęć terapeutycznych i pozaterapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
5. Dofinansowanie zakupu wyposażenia placówek na potrzeby prowadzenia programów dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
6. Działalność punktu konsultacyjnego – dyżury raz w miesiącu wg harmonogramu podanego do publicznej wiadomości:
 - Motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia dla osób uzależnionych jak i terapii osób współuzależnionych,
 - Informowanie klientów Punktu na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych instytucji , które mogą się włączyć w systemową pomoc dla osoby uzależnionej i rodziny,
 - Dystrybucja i rozpropagowywanie materiałów pozwalających na poszerzenie świadomości społecznej w zakresie wiedzy o uzależnieniach,

- Współpraca z Sądem, Policją, Domami Dziecka, Domami Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Poradniami Lekarskimi, szkołami, Psychologami, Pedagogami Szkolnymi,
- Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia,
- Współpracę z organami administracji państwowej i samorządowej oraz osobami i instytucjami zajmującymi się ww. problematyką,
- Praca socjalna na rzecz osób i rodzin (bezpośrednia i pośrednia),
- Organizowanie wsparcia terapeutycznego i resocjalizacyjnego (informowanie o możliwości udziału w grupach terapeutycznych),
- Edukacja poprzez materiały dydaktyczne (ulotki, broszury o tematyce problemu),
- Konsultacje w siedzibie Punktu z członkami GKRPA świadczącymi pomoc w zakresie:
 - * problemów alkoholowych i narkomanii
 - * innych uzależnieniami

Zadanie II: Udzielenie rodzinom w których występują problemy uzależnień, pomocy psychosocjalnej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cele:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach poprzez współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatu Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuryłowce, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Leżajsku, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku i Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowej Sarzynie.
- prowadzenie oddziaływań wspierających, poradnictwo i organizowanie pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dla ofiar przemocy i ich rodzin.

Odbiorcy:

- rodziny z problemem uzależnienia alkoholowego lub nadmiernego picia alkoholu, w których występuje przemoc;
- ofiary i sprawcy przemocy
- placówki i instytucje tworzące system interwencji i przeciwdziałania przemocy

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy
- liczba placówek i instytucji aktywnie uczestniczących w organizowaniu systemu pomocy
- nowe formy pracy interwencyjnej i terapeutycznej z osobami i rodzinami doświadczającymi przemocy
- liczba osób przeszkolonych w zakresie udzielania pomocy i prowadzenia interwencji

Uzależnienie bliskiej osoby i związane z tym jej nieprawidłowe funkcjonowanie wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. Uzależnienie jest tym czynnikiem, który może doprowadzić do dysfunkcji rodziny. Dotkliwą konsekwencją życia w bliskiej relacji z osobą uzależnioną może być współuzależnienie. Jest to szkodliwy sposób przystosowania się, który utrudnia optymalne funkcjonowanie i znacząco ogranicza umiejętność realistycznej oceny sytuacji i tym samym możliwości rozwiązania problemów zarówno osobistych jak i całej rodziny. U osób współuzależnionych często występują różnego rodzaju choroby o podłożu psychosomatycznym, a także problemy emocjonalne, zaburzenia depresyjne i lękowe. W rodzinach dotkniętych problemem uzależnienia szczególnie uzależnienia od alkoholu jednym z głównych zaburzeń jest przemoc w rodzinie. Doświadczają jej wszyscy członkowie rodzin, także i dzieci, których sytuacja w tych realiach jest szczególnie trudna. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych sytuacji, w tym właśnie przemocy od osób najbliższych – rodziców, co zagraża ich zdrowiu i życiu. Dysfunkcja takiej rodziny zakłóca prawidłowy rozwój dziecka – poznawczy, emocjonalny i społeczny. Doświadczanie przewlekłego stresu sprawia, że dzieci te częściej chorują i są słabsze fizycznie. Mają też problemy z przystosowaniem się do środowiska zewnętrznego, czują się gorsze, bezwartościowe, nie

potrafią zaufać i nawiązywać satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi. W rodzinie dysfunkcyjnej brakuje prawidłowych wzorców, norm i systemu wartości przekazywanych dzieciom w procesie ich wychowywania. Część osób, które wychowywały się w rodzinach alkoholowych wynosi z nich takie doświadczenia, które zakłócają w znacznym stopniu ich funkcjonowanie w życiu dorosłym. O takiej grupie dorosłych mówimy DDA (Dorosłe Dzieci Alkoholików). Ich problemy i dolegliwości bywają tak duże, że często potrzebują one pomocy psychoterapeutów.

Istnieje możliwość wspomagania tych rodzin w przewyciężaniu wyżej przedstawionych problemów poprzez następujące

Działania:

1. Informowanie o możliwości i miejscu korzystania z interwencji prawno administracyjnej w sprawach osób uzależnionych oraz stosujących przemoc wobec członków rodziny.

2. Stosowanie procedury zobowiązującej osoby do podjęcia leczenia odwykowego. (Przyjmowanie zgłoszeń o osobach uzależnionych; przeprowadzenie rozmów mających na celu pouczenie osoby o konieczności zaprzestania zachowań nadużywania alkoholu oraz podjęcia leczenia odwykowego; kierowanie osób na badania przez biegłych, przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią biegłego, składanie wniosków o wszczęciu postępowania do właściwego sądu rejonowego).

3. Edukacja publiczna w tym zakresie prowadzona przez GKRPA, GOPS, szkoły, świetlice placówki kulturalne, placówki służby zdrowia.

4. Dofinansowanie kosztów pobytu dzieci z rodzin dysfunkcyjnych na turnusach wypoczynkowo-terapeutycznych w czasie wakacji oraz w placówce wsparcia dziennego, którą tworzą świetlice we wszystkich sołectwach naszej gminy.

5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura Niebieskich Kart – współpraca GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego i GOPS i Policji.

6. Współpraca GKRPA z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego – świetlic we wszystkich sołectwach na terenie gminy Kuryłówka (zajęcia w tych placówkach prowadzą opiekunowie świetlic, a obejmują one: pomoc w nauce, organizowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, współpracę z rodzicami, dziadkami. W świetlicach także dzieci i rodzice mogą skorzystać z pomocy psychologa, logopedy – zatrudnianych okresowo w miarę możliwości finansowych).

Zadanie III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności skierowanej dla dzieci i młodzieży.

Cele:

- wdrażanie efektywnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zapobiegających używaniu substancji psychoaktywnych (m.in. alkoholu, narkotyków),
- wspieranie instytucji prowadzących działalność profilaktyczną w organizowaniu różnorodnych form pracy opiekuńczo – wychowawczej, socjoterapeutycznej, edukacyjnej i aktywizującej w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- rozwijanie wiedzy w społeczności lokalnej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej problematyki alkoholizmu i narkomanii,

Odbiorcy:

- społeczność lokalna
- dzieci i młodzież szkolna
- instytucje, organizacje i osoby fizyczne prowadzące działalność profilaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą
- organizacje pozarządowe
- rodzice i wychowawcy

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
- liczba osób uczestniczących w projektowaniu i wdrażaniu programów
- liczba odbiorców programów profilaktycznych
- diagnoza problemów i ewaluacja efektywności realizacji programów
- liczba instytucji i organizacji zaangażowanych w wykonywanie zadań określonych w programach
- udział w kampaniach edukacyjnych. .

Przeprowadzone badania w skali ogólnokrajowej wskazują, że alkohol i inne substancje psychoaktywne są główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Dlatego celem polityki zdrowotnej samorządu gminnego w odniesieniu do dzieci i młodzieży powinno być zapobieganie występowaniu i zmniejszanie szkód, które aktualnie występują w życiu młodych ludzi w związku z używaniem przez nich substancji psychoaktywnych. Znaczne grono tych osób narażonych jest na różnego rodzaju szkody doraźne typu: wypadki (w tym śmiertelne), konflikty z prawem, zachowania agresywne, ryzyko stania się ofiara przestępstwa, przedwczesna inicjacja seksualna, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką itp. Spożywanie substancji psychoaktywnych ma negatywny wpływ na rozwój dziecka, hamuje jego rozwój emocjonalny i zaburza proces dojrzewania, a także obniża motywację do wyznaczania sobie celów w życiu, w karierze zawodowej i edukacyjnej.

Działania GKRPA w ramach tego zadania polegają na:

1. Organizowanie badań, prowadzenie sondaży, ankiet, zbieranie opinii w kwestii aktualnego stanu zasobów wiedzy oraz efektów prowadzonych działań profilaktycznych. Wykorzystywanie w tym celu materiałów Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł. (ankiety).

2. Przeprowadzenie szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (w miarę istniejących lokalnych potrzeb)

3. Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo- wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży np. przystąpienie do ogólnopolskiej kampanii **p.h. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”**. (marzec – grudzień 2012 r.)

4. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – współpraca GKRPA z Policją i Szkołami z terenu gminy, Przekazywanie informacji rodzicom podczas wywiadówek szkolnych.

5. Wspieranie organizowania i prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z dziećmi i młodzieżą w oparciu o kompletny godzinowy scenariusz prowadzony przez przygotowanych kierunkowo realizatorów.

6. Dofinansowanie szkoleń, kursów konferencji i innych form kształcenia dla osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii oraz edukacją prozdrowotną, a także problemami przemocy.

7. Zorganizowanie widowiska profilaktyczno-edukacyjnego o tematyce przedstawiającej problemy uzależnień.

8. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów.

9. Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówkach pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. Placówka wsparcia dziennego – system świetlic środowiskowych.

10. Wspieranie działalności świetlic środowiskowych działających na terenie gminy Kuryłówka, w których spędzają czas wolny od zajęć szkolnych dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych problematyką uzależnień i niewydolności opiekuńczo – wychowawczej.

11. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.

12. Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży.

13. Prowadzenie badań związanych zwłaszcza z diagnozą zachowań problemowych powodowanych używaniem substancji psychoaktywnych podejmowanych przez młodzież.

14. Wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

15. Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom, młodzieży rodzinom i osobom z problemami uzależnień oraz przemocy poprzez prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji.

16. Badanie i monitorowanie problemów uzależnień wśród młodzieży z terenu Gminy Kuryłówka, (ankieta w gimnazjach na terenie gminy).

17. Badania skierowane na rozpoznanie problemu zachowań ryzykownych związanych ze spożywaniem alkoholu przez dzieci i młodzież ze szczególnym uwzględnieniem okresu wakacyjnego i dni wolnych od zajęć szkolnych. (współpraca z policją, analiza danych statystycznych).

Zadanie IV. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Cel:

Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań i programów dotyczących profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień oraz zapobiegania przemocy domowej.

Odbiorcy:

- instytucje samorządowe z terenu Gminy Kuryłówka angażujące się w działalność profilaktyczną i interwencyjną
- organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, organizacje sportowe, instytucje kulturalno- oświatowe
- osoby zaangażowane w działania profilaktyczne

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba wdrożonych programów profilaktycznych przez te instytucje i organizacje
- liczba instytucji i organizacji angażujących się w działania profilaktyczne
- liczba odbiorców wdrażanych programów

Działania:

1. Organizowanie wyjazdowych kolonii, półkolonii, obozów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Gminy Kuryłówka. (wakacje 2012 r.)

2. Współpraca GKRPA z placówkami kulturalno- oświatowymi i organizacjami, klubami sportowymi, kościołem w zakresie podejmowania działań profilaktycznych wobec uzależnień.

3. Pomoc w organizowaniu imprez okolicznościowych propagujących zdrowy styl życia przygotowywanych przez te placówki i organizacje (imprez kulturalnych, rekreacyjno- wypoczynkowych, sportowych).

V. Podejmowanie interwencji związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Cel:

Dbanie o przestrzeganie prawa w zakresie handlu alkoholem przez podmioty prowadzące taką działalność na terenie Gminy Kuryłówka.

Odbiorcy:

- samorząd gminy Kuryłówka
- mieszkańcy gminy
- osoby zaangażowane w działania profilaktyczne

- podmioty gospodarcze prowadzące handel alkoholem

- policja

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba skontrolowanych podmiotów,

- liczba opinii negatywnych dot. zezwolenia na handel alkoholem

- liczba opinii pozytywnych dot. zezwolenia na handel alkoholem

Działania:

1. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

2. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie alkoholu na podstawie posiadanych zezwoleń. W punktach na terenie gminy Kuryłówka. **(przynajmniej dwa razy w roku ze szczególnym uwzględnieniem sezonu wakacyjnego)** (Współpraca z policją w zakresie kontroli przestrzegania przepisów prawa określających zasady handlu alkoholem).

Inicjatorem i koordynatorem prowadzenia działań określonych w niniejszym programie jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za wykonywanie prac związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 70 zł brutto za udział w pracach komisji, a za prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży alkoholu - 100 zł brutto.